

א וַיִּסְעוּ כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִינ לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בְּרַפִּידִים וְאִין מַיִם לְשֵׁתֵת הָעָם:

וַיִּסְעוּ כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִינ לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בְּרַפִּידִים וְאִין מַיִם לְשֵׁתֵת הָעָם: וַיִּנְטְלוּ כָּל כְּנֻשֵׁתָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּרָא דְסִינ לְמַטְלָנִיהוֹן עַל מִימְרָא דִּי וְשָׂרוּ בְּרַפִּידִים וְלִית מַיָּא לְמִשְׁתֵּי עַמָּא:

ב וַיִּרְבַּ הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תַּנּוּ־לָנוּ מַיִם וַנְּשָׂתָה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מִה־תִּרְיֹבוּן עַמּוּדֵי מִה־תִּנְסוּן אֶת־יְהוָה:

וַיִּרְבַּ הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תַּנּוּ־לָנוּ מַיִם וַנְּשָׂתָה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מִה־תִּרְיֹבוּן עַמּוּדֵי מִה־תִּנְסוּן אֶת־יְהוָה:

וַיִּנְצֵא עַמָּא עִם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ הָבוּ לָנָא מַיָּא וַנְּשָׂתֵי וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה מָא אַתּוֹן נִצְן עַמִּי מָא מְנַסוּן אַתּוֹן קָדָם יְיָ:

ג וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיִּלְן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה הֵעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַמִּית אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־מִקְנֵי בְּצַמָּא:

וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיִּלְן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה הֵעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַמִּית אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־מִקְנֵי בְּצַמָּא:

וַיִּצְחִי תַמָּן עַמָּא לְמַיָּא וְאַתְרַעַם עַמָּא עַל מֹשֶׁה וַאֲמַר לָמָּה דְנָן אֶסְקַתְנָא מִמִּצְרַיִם לְקַטְלָא יְתִי וְיַת בְּנֵי וְיַת בְּעִירֵי בְּצַחוּתָא:

ד וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מָה אֲעֲשֶׂה לָּעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלְנִי:

וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מָה אֲעֲשֶׂה לָּעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלְנִי:

וַצְלִי מֹשֶׁה קָדָם יְיָ לְמִימְרָא מָא אַעֲבַד לְעַמָּא הַדִּין עוֹד זְעִיר פּוֹן וַיְרַגְמֵנִי:

רע"י

(ב) מה תנסו, לומר היוכל לתת מים בארץ צרה:

(ד) עוד מעט, אם אמתיך עוד מעט — וסקלני:

ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתְךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטֶּהָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ
אֶת-הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֶתְךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטֶּהָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת-הַיָּאֵר קַח
בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ:

וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה עֲבֹר קָדָם עֲמָא וּדְבַר עֲמָךְ מִסְבֵּי יִשְׂרָאֵל וְחִטְרְךָ דִּי מְחִיתָא בֵּיה ית נְהָרָא סב בְּיָדְךָ
וְתִזְיֵל:

ו הַנְּנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שֵׁם | עַל-הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהַכִּיתָ בַּצּוּר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׂתָה הָעָם וַיַּעַשׂ
בֶּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

הַנְּנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שֵׁם | עַל-הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהַכִּיתָ בַּצּוּר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׂתָה הָעָם וַיַּעַשׂ בֶּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

הָ אַנָּא קָאם קְדָמְךָ תַּמָּן עַל טַנְרָא בְּחֹרֵב וְתַמְחֵי בְּטַנְרָא וַיִּפְקֹז מַיִה מַיָּא וַיִּשְׁתִּי עֲמָא וַעֲבַד בֶּן מֹשֶׁה
לְעֵינֵי סְבֵי יִשְׂרָאֵל:

ז וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל-רִיב | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסְתָּם אֶת-יְהוָה לֵאמֹר הִישׁ
יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ אִם-אֵין:

וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל-רִיב | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסְתָּם אֶת-יְהוָה לֵאמֹר הִישׁ יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ
אִם-אֵין:

וַיִּקְרָא שְׁמָא דְאַתְרָא נְסִיתָא וּמְצוּתָא עַל דְּנָצוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּנָסִיאוּ קָדָם יי לְמִימַר הָאִית שְׂכַנְתָּא דִּי
בֵּינָנָא אִם לָא : פ

רש"י

(ה) עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם, וַרְאָה אִם יִסְקְלוּךָ, לְמָה הוֹצֵאתָ לַעֲזוֹ עַל בְּנֵי, וְקַח אֶתְךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְעֵדוּת, שְׂיִרְאוּ שְׁעַל יָדְךָ הַמַּיִם
יוֹצְאִים מִן הַצּוּר, וְלֹא יֵאמְרוּ: 'מַעֲיֵנוֹת הֵיוּ שֵׁם מִימֵי קָדָם'. וּמִטֶּהָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת-הַיָּאֵר, מָה תִּלְמוּד לֹאמַר "אֲשֶׁר
הִכִּיתָ בּוֹ אֶת-הַיָּאֵר", אֲלֵא שֶׁהֵיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים עַל הַמַּטֶּה שְׂאִינוּ מוֹכֵן אֲלֵא לְפָרְעוֹנוֹת — בּוֹ לָקַח פְּרָעָה וּמְצָרִים כַּמָּה
מִכּוֹת בְּמְצָרִים וְעַל הַיָּם, לְכַךְ נֶאמַר: "אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת-הַיָּאֵר" — יִרְאוּ עֲתָה שְׂאָף לְטוֹבָה הוּא מוֹכֵן:

(ו) וְהַכִּיתָ בַּצּוּר, 'עַל הַצּוּר' לֹא נֶאמַר, אֲלֵא "בַּצּוּר" — מִכָּאן שֶׁהַמַּטֶּה הָיָה שָׁל מִינֵי דְבַר חֲזַק וְשְׁמוֹ 'סַנְפְּרִינּוֹן' וְהַצּוּר
נִבְקַע מִפְּנֵיו:

ח וַיָּבֹא עִמְלֹק וַיִּלְחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם:
וַיָּבֹא עִמְלֹק וַיִּלְחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם:
וַאֲתָא עִמְלֹק וַאֲגַח קֶרְבָּא עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם:

ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הֲלָחֶם בְּעִמְלֹק מִחֹר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ
הַגִּבְעָה וּמִמֶּנּוּ הָאֱלֹהִים בְּיָדִי:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הֲלָחֶם בְּעִמְלֹק מִחֹר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמִמֶּנּוּ
הָאֱלֹהִים בְּיָדִי:

וַאֲמַר מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ גִבְרִיָּא וּפּוּק אַגַּח קֶרְבָּא בְּעִמְלֹק מִחֹר אֲנָא קְאָם עַל רִישׁ רַמְתָּא וְחַטְרָא
דְּאֲתַעֲבִידוּ בֵּיהּ נִסִּין מִן קָדָם יְיָ בְּיָדִי:

י וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהֲלָחֶם בְּעִמְלֹק וּמִשָּׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה:
וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהֲלָחֶם בְּעִמְלֹק וּמִשָּׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה:
וַעֲבַד יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דְאָמַר לִיהּ מֹשֶׁה לְאַגַּחא קֶרְבָּא בְּעִמְלֹק וּמִשָּׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר סְלִיקוּ לְרִישׁ רַמְתָּא:

יא וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל וּכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עִמְלֹק:
וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל וּכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עִמְלֹק:
וְהָיָה כַּד יָרִים מֹשֶׁה יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית יִשְׂרָאֵל וְכַד מֵנַח יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית עִמְלֹק:

רש"י

(ח) וַיָּבֹא עִמְלֹק וְגו', סמך פְּרָשָׁה זו לְמַקְרָא זֶה, לומר: "תמיד אני ביניכם ומזמן לכל צרכיכם ואתם אומרים "הי' ה' בקרבנו אם אין", חייכם, שֶׁהַפֶּלֶב כָּא וְנוֹשֵׁף אֲתֶכֶם וְאֲתֶם צוֹעֲקִים לִי וְתַדְעוּ הֵיכָן אָנִי. מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁהֲרִפִּיכּוּ בְּנוֹ עַל כְּתָפוֹ וַיֵּצֵא לְדֶרֶךְ. הָיָה אוֹתוֹ הַבֵּן רוֹאֵה חֲפֵץ וְאֹמֵר: אָבָא, טל חֲפֵץ זֶה וְתֵן לִי, וְהוּא נוֹתֵן לוֹ, וְכֵן שְׁנִיָּה וְכֵן שְׁלִישִׁית. פָּגְעוּ בְּאָדָם אַחַד, אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַבֵּן: 'רְאִיתָ אֶת אָבָא', אָמַר לוֹ אָבִיו: 'אֵינְךָ יוֹדֵעַ הֵיכָן אָנִי', הִשְׁלִיכוּ מֵעַלְיוֹ וּבָא הַפֶּלֶב וּנְשָׁכוּ: (ט) בְּחַר לָנוּ, לִי וְלָךְ, הַשְׁוֵהוּ לוֹ, מִכָּאֵן אָמְרוּ חֲכָמִים: 'יְהִי כְבוֹד תַּלְמִידֶךָ חָכִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ' (אבות פ"ד יב). 'וּכְבוֹד חֲבֵרְךָ כְּמוֹרָא רַבָּךְ' (שם) מִנֵּין, שְׁנַאֲמַר: "וַיֹּאמֶר אֶהְרֶן אֶל מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנָי" וְהֵלֵא אֶהְרֶן גְּדוּל מֵאָחִיו הָיָה וְעוֹשֶׂה אֶת חֲבֵרוֹ כְּרַבּוֹ. "וּמוֹרָא רַבָּךְ כְּמוֹרָא שְׁמַיִם" (שם), מִנֵּין, שְׁנַאֲמַר: "אֲדֹנָי מֹשֶׁה כְּלֵאָם". כֵּלָם מִן הָעוֹלָם, חֲזִבִין הֵם כְּלֵיָהּ. הַמוֹרְדִים בְּךָ כְּאֵלוֹ מְרֹדוֹ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְצֵא הֲלָחֶם, צֵא מִן הָעֵנָן וְהֲלָחֶם בּוֹ. מִחֹר, בְּעַת הַמְּלַחְמָה אֲנֹכִי נֹצֵב. בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים, גִּבּוֹרִים וַיֵּרָאֵי חֲטָא שְׁתָּהָא זְכוּתָן מְסִיעָתָן. דְּבָר אַחַר: בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים — שְׂיֻדְעִין לְבַטֵּל כְּשָׁפִים, לְפִי שְׁבִנֵי עִמְלֹק מְכַשְׁפִּים הָיוּ: (י) וּמִשָּׁה וְאֶהְרֶן וְחֹזֵר, מִכָּאֵן לְתַעֲנִית שְׁצַרִּיכִים שְׁלֵשָׁה לְעַבְרָא לְפָנֵי הַתְּבָחָה, שְׁבַתְעִנִית הָיוּ שְׂרוּיִים. חוֹר, בְּנֵה שֶׁל מְרִים הָיָה וְכָלֵב בְּעֵלָה:

(יא) כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ, "וְכִי יָדְיוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מְלַחְמָה אוֹ שׁוֹכְרוֹת וְכוּ'" [אָלָא לומר לָךְ: כֹּל־זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַתְּפְלִין כִּלְפֵי מַעֲלָה, וּמְשַׁעֲבָדִין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים — הָיוּ מִתְגַּבְּרִין, וְאִם לָאוּ — הָיוּ נּוֹפְלִים], כְּדֵאִתָּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה:

יב וידי משה כבדים ויקחו־אֶבֶן וישִׂימו תַּחְתָּיו וישָׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחֹר תִּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד־כָּא הַשָּׁמַשׁ:

וידי משה כבדים ויקחו־אֶבֶן וישִׂימו תַּחְתָּיו וישָׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחֹר תִּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד־כָּא הַשָּׁמַשׁ:

וידי משה יקרן ונסִיבו אֲבָנָא וְשׁוֹיָאוּ תַּחְתּוֹהִי ויתב עלה וְאַהֲרֹן וְחֹר סַעֲדָן בִּידוֹהִי מִכָּא חַד וּמִכָּא חַד וְהָוּה יְדוּהִי פְרִיסָן בְּצִלוֹ עַד דְּעַל שְׁמַשָּׁא :

יג ויחַלֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עַמְלֹק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חֶרֶב:

ויחַלֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עַמְלֹק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חֶרֶב:

ותבר יְהוֹשֻׁעַ ית עַמְלֹק וית עמיה לְפַתְגָּם דְּחֶרֶב: פ מפמיר

יד ויאמר יהוה אל־משה כתב זאת זכרון בפֶּסֶף וּשְׂיִים בְּאֲזָנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחָה אֲמָחָה אֶת־זִכְרֵ עַמְלֹק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:

ויאמר יהוה אל־משה כתב זאת זכרון בפֶּסֶף וּשְׂיִים בְּאֲזָנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחָה אֲמָחָה אֶת־זִכְרֵ עַמְלֹק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:

ואמר יי למשה כתב דא דוכרנא בספרא וְשׁוֹי קְדָם יְהוֹשֻׁעַ אַרְי מִמָּחָא אֲמָחִי ית דוכרנא דַּעַמְלֹק מִתַּחַת שְׁמַיָּא :

~~~~~ רש"י ~~~~~

(יב) וידי משה כבדים, בשביל שנתעצל במצוה ומנה אחר תחתיו, נתיקרו ידיו. ויקחו, אהרן וחור. אבן וישִׂימו תחתיו, ולא ישב לו על פר וכסת. אמר: 'ישראל שרויין בצער, אף אני אהיה עמָהם בצער'. ויהי יָדָיו אֲמוֹנָה, ויהי משה יָדָיו בְּאֲמוֹנָה פְרוּשׁוֹת הַשָּׁמַיִם בַּתְּפִלָּה נֶאֱמָנָה וְנִכְוָנָה. עַד־כָּא הַשָּׁמַשׁ, שְׁהִיוּ עַמְלֹקִים מְחַשְׁבִּין אֶת הַשְּׁעוֹת בְּאִיצְטְרוֹלוֹגְיָא"ה בְּאִיזוֹ שְׁעָה הֵם נוֹצְחִים, וְהַעֲמִיד לָהֶם מֹשֶׁה חִמָּה וְעַרְבָב אֶת הַשְּׁעוֹת:

(יג) ויחַלֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ, חָתַף רָאשֵׁי גְבוּרָיו וְלֹא הִשְׁאִיר אֶלָּא חִלְשִׁים שָׁבָהֶם וְלֹא הִרְגָם כְּלָן. מִכָּאן אָנוּ לְמַדִּים שְׁעֵשׂוּ [נ"א: שְׁעֵשָׂה] עַל פִּי הַדְּבוּר שֶׁל שְׂכִינָה:

(יד) כָּתַב זֶאת וְזָכְרוֹן, שָׁכַח עַמְלֹק לְהַזְדַּוֵּג לְיִשְׂרָאֵל קִדְּם לְכָל הָאֲמוֹת. וּשְׂיִים בְּאֲזָנֵי יְהוֹשֻׁעַ, הַמְכַנִּים אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן, שְׂיָצְנָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְשִׁלֵּם לוֹ אֶת גְּמוּלוֹ, כָּאֵן נִרְמַז לוֹ לְמֹשֶׁה שֶׁיְהוֹשֻׁעַ מְכַנִּים אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן. כִּי מָחָה אֲמָחָה, לְכַד אָנִי מִזְהִירָךְ בֵּן, כִּי חִפְץ אָנִי לְמַחֲתוֹ:

טו וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה א נְסִי:

וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה א נְסִי:

וַיִּבְנֵא מֹשֶׁה מִדְּבַחָא וּפְלַח עֲלוּהֵי קָדָם יי דַּעְבַּד לִיה נְסִין:

טז וַיֹּאמֶר בִּיַד עַל־כֶּם יְהִי מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמֹלֶךָ מִדָּר דָּר:

וַיֹּאמֶר בִּיַד עַל־כֶּם יְהִי מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמֹלֶךָ מִדָּר דָּר:

וַאֲמַר בְּשִׁבוּעָה אָמִירָא דָא מִן קָדָם דְּחִילָא דְשִׁכְנַתִּיהָ עַל כְּרִסָּה יִקְרִיהָ דְעֵתִיד דְאַתְגַּח קָרְבָא קָדָם יי

בְּדַבִּית עֲמֹלֶךָ לְשִׁצִיּוֹתֵהוֹן מְדַרִי עֲלָמָא: פפפ

קיי"ו פסוקים, י"ד אמונ"ה סימן. סנא"ה סימן.

רש"י

(טו) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, שֶׁל מִזְבֵּחַ. ה' נְסִי, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה לָנוּ כָּאֵן נִס גָּדוֹל. לֹא שֶׁהַמִּזְבֵּחַ קְרוּי ה', אֲלָא הַמִּזְכִּיר שְׁמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ זוֹכֵר אֶת הַנִּס שֶׁעָשָׂה הַמָּקוֹם. — ה' הוּא נִס שְׁלָנוּ:

(טז) וַיֹּאמֶר, מֹשֶׁה. בִּיַד עַל־כֶּם יְהִי, יְדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרְמָה לִישָׁבַע בְּכֶסֶא, לְהִיּוֹת לוֹ מִלְחָמָה וְאִיכָּה בַּעֲמֹלֶךָ עוֹלָמִית. וּמֵהוּ "כֶּסֶ" וְלֹא נֶאֱמַר 'כֶּסֶא', וְאֵף הַשֵּׁם נִחְלַק לְחֻצָּיו, נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁאִין שְׁמוֹ שְׁלָם וְאִין כֶּסֶא שְׁלָם עַד שְׁיִמְחָה שְׁמוֹ שֶׁל עֲמֹלֶךָ כָּלוּ, וּכְשִׁימְחָה שְׁמוֹ, יְהִיָּה הַשֵּׁם שְׁלָם וְהַכֶּסֶא שְׁלָם, שְׁנֹאֲמַר: "הָאוֹיֵב תִּמּוּ חֲרָבוֹת לְנִצַּח" — זֶהוּ עֲמֹלֶךָ שְׁפָתוֹב בּוֹ: "וְעִבְרָתוֹ שְׁמָרָה נִצַּח". "וְעֵרִים נִתְשֶׁת אֲבָד זְכָרָם הִמָּה", מֵהוּ אֹמֵר אַחֲרָיו, "וְהָ לְעוֹלָם יִשָּׁב", הָרִי הַשֵּׁם שְׁלָם, "כּוֹנֵן לְמִשְׁפַּט כֶּסֶא", הָרִי הַכֶּסֶא שְׁלָם:

הפטרת בשלח

(שופטים ד - ה לא)

ד - ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את־ישראל בעת ההיא: והיא יושבת תחת־תמר דבורה בין הרמה ובין בית־אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: ותשלח ותקרא לברק בן־אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא־צוה יהוה אלהי־ישראל לך ומשכתו בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבולן: ומשכתי אליך אל־נחל קישון את־סיסרא שר־צבא יבין ואת־רכבו ואת־המוגו ונתתיהו בידך: ויאמר אליה ברק אם־תלכי עמי והלכתי ואם־לא תלכי עמי לא אלך: ותאמר הלא אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על־הדרך אשר אתה הולך כי ביד־אשה ימכר יהוה את־סיסרא ותקם דבורה ותלך עם־ברק קדשה: ויזעק ברק את־זבולן ואת־נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת אלפי איש ותעל עמו דבורה: ויחבר הקיני נפרד מקין מבני חבב חתן משה ויט אהלו עד־אלון בצעננים (בצענים כתיב) אשר את־קדש: ויגדו לסיסרא כי עלה ברק בן־אבינעם הר־תבור: ויזעק סיסרא את־כל־רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת־כל־העם אשר אתו מחרשת הגוים אל־נחל קישון: ותאמר דבורה אל־ברק קום כי זה היום אשר נתן יהוה את־סיסרא בידך הלא יהוה יצא לפניך ויכר ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו: ויהם יהוה את־סיסרא ואת־כל־הרכב ואת־כל־המחנה לפי־חרב לפני ברק ויכר סיסרא מעל המרכבה וינס ברגליו: וברק רדף אחריו הרקב ואחריו המחנה עד חרשת הגוים ויכל כל־מחנה סיסרא לפי־חרב לא נשאר עד־אחד: וסיסרא נס ברגליו אל־אהל ועל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך־חצור ובין בית חבר הקיני: ותצא ועל לקראת סיסרא ותאמר אליו סורה אדני סורה אלי אל־תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה: ויאמר אליה השקיני־נא מעט־מים כי צמתי (תסר א) ותפתח את־נאוד (יתד ו) החלב ותשקהו ותכסהו: ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם־איש יבא ושאלך ואמר היש־פה איש ואמרת אין: ותקח ועל אשת־חבר את־יתד האהל ותשם את־המקבת בידה ותבוא אליו בלאט ותתקע את־היתד ברקתו ותצנח בארץ והוא־נרדם ויעף וימת: והנה ברק רדף את־סיסרא ותצא ועל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את־האיש אשר־אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרא נפל מת והיתד ברקתו: ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין מלך־כנען לפני בני ישראל: ותלך יד בני־ישראל הלוך וקשה על יבין מלך־כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך־כנען:

כאן מתחילים הספרדים

ה * ותשר דבורה וברק בן־אבינעם ביום ההוא לאמר: בפּרע פּרעות בני־ישראל בהתנדב עם ברקו יהוה: שמעו מלכים האזינו רזנים אנכי ליהוה אנכי לשירה אומר ליהוה אלהי ישראל: יהוה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם־שמים נמפו גם־עבים נמפו מים: הרים נזלו מפני יהוה זה סיני מפני יהוה אלהי ישראל: בימי שמגר בן־ענת בימי ועל חדלו ארחות והלכתי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות: חדלו פרזון בני־ישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בני־ישראל: יבחר אלהים חדשים או לחם שערים מגן אם־יראה ולמח בארבעים אלף בני־ישראל: לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברקו יהוה: רכבי אתנות צהרות ישבי על־מדין והלכתי

על־דֶרֶךְ שִׁיחוּ: «מִקּוֹל מְחַצְצִים בֵּין מִשְׁאֲפִים שֶׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת יְהוָה צְדָקַת פְּרוּזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אֲזוּ יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים
 עִם־יְהוָה: » עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי דְבָרֵי־שִׁיר קוֹם בָּרַק וְשִׁבְהָ שְׂכִינָה בְּנֶאֱבִינָעִם: «אֲזוּ יִרְדּוּ שְׂרִיד לְאֲדִירִים
 עִם יְהוָה יִרְדְּלֵי בְּגִבּוֹרִים: » מִנֵּי אֶפְרַיִם שְׂרָשֶׁם בְּעַמְלֶק אַחֲרֵיךָ בְּנִימִין בְּעַמְמִיד מִנֵּי מְכִיר יִרְדּוּ מִחֻקִּים וּמִזְבוֹלָן
 מִשְׁכִּים בְּשִׁבְטֵי סֵפֶר: «וְשָׂרֵי בְּיִשְׁשָׁכָר עִם־דְּבָרָה וְיִשְׁשָׁכָר בֶּן בָּרַק בְּעַמֶּק שֶׁלַח בְּרַגְלָיו בְּפִלְגֹת רְאוּבֵן גְּדָלִים
 חֻקֵּי־לֵב: «לָמָּה יִשְׁבֹּת בֵּין הַמִּשְׁפָּתִים לְשִׁמְעַע שְׂרָקוֹת עֲדָרִים לְפִלְגֹת רְאוּבֵן גְּדוּלִים חֻקֵּי־לֵב: «גִּלְעָד בְּעֵבֶר
 הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן וְדָן לָמָּה יִגּוֹר אֲנִיּוֹת אֲשֶׁר יֵשֶׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁבּוּ: «וּבִלְוֹן עִם חֲרָף נִפְשׁוּ לָמוֹת וְנִפְתְּלוּ
 עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה: «בְּאוֹ מְלָכִים גִּלְחָמוֹ אֲזוּ גִלְחָמוֹ מְלָכֵי כְנָעַן בְּתַעֲנֵךְ עַל־מֵי מַגְדוֹ בְּצַע כֶּסֶף לֹא לָקַחוּ: «מִן־שְׁמַיִם
 גִּלְחָמוֹ הַכּוֹכָבִים מִמְּסֻלוֹתֵם גִּלְחָמוֹ עִם־סִיסְרָא: «נַחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם נַחַל קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תְּדַרְכֵי נִפְשֵׁי עֹז:
 «אֲזוּ הִלְמוּ עֲקֵבֵי־סוּם מְדַהְרוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירָיו: «אֲרוֹ מְרוֹז אֶמֶל מִלְּאֵךְ יְהוָה אֲרוֹ אֲרוֹר וְיִשְׁבִּיחַ כִּי לֹא־בָאוּ
 לְעֹזֶרֶת יְהוָה לְעֹזֶרֶת יְהוָה בְּגִבּוֹרִים: «תְּבַרְךָ מְנַשִּׁים יַעֲלֵ אֵשֶׁת חֶבֶר הַקִּינִי מְנַשִּׁים בְּאֵהֶל תְּבַרְךָ: «מֵיִם שָׂאֵל
 חֶלֶב נִתְּנָה בְּסֻפֵּל אֲדִירִים הַקְּרִיבָה חֲמָאָה: «יָדָה לִיתֵד תִּשְׁלַחְנָה וַיִּמְיֶנָה לְהִלְמוֹת עַמְלִים וְהִלְמָה סִיסְרָא מִחֻקָּה
 רֹאשׁוֹ וּמִחֻצָּה וְחִלְפָה רִקְתּוֹ: «בֵּין רַגְלֵיהָ כָּרַע נָפֵל שָׁכַב בֵּין רַגְלֵיהָ כָּרַע נָפֵל בְּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפֵל שְׂדוּד: «כַּעֲדֹ
 הַחֲלוֹן גִּשְׁקָפָה וְתִיבֵב אִם סִיסְרָא כַּעֲדֹ הָאֲשַׁנֵּב מִדּוּעַ בִּשְׁשׁ רִכְבוֹ לָבוֹא מִדּוּעַ אַחֲרָיו פְּעַמֵי מְרַכְבוֹתָיו: «חֲכָמוֹת
 שְׂרוּתֵיהָ תַעֲנִינָה אִפְיָהּ תִּשְׁיֵב אֲמַרְיָה לָהּ: «הֲלֹא יִמְצְאוּ יַחֲלָקוּ שְׁלָל רַחֵם רַחֲמָתִים לְרֹאשׁ גִּבּוֹר שְׁלָל צְבָעִים
 לְסִיסְרָא שְׁלָל צְבָעִים וְקָמָה צָבַע רַקְמָתִים לְצוּאֲרֵי שְׁלָל: «כֵּן יֵאבְדוּ כָּל־אוֹיְבֵיךָ יְהוָה וְאֶהְיֶה כְּצֹאת הַשָּׁמֶשׁ
 בְּגִבְרָתוֹ וְתִשְׁקַט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה: